

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАВОВА ДЕРЖАВА ТА ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО»

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	052 Політологія
Тривалість викладання	15 чверть
Заняття:	весняний семестр
Лекції	2 години на тиждень
Практичні заняття	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Передумови для вивчення дисципліни: введення в спеціальність, категорії політичної науки, історія політичних і правових вчень, політична культура, права людини і демократизація

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=6560>

Інші додаткові ресурси:

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти.

Онлайн-консультації: електронна пошта

Інформація про викладачів:

Єгорова Олена Віталіївна (лекції, практичні заняття)

Посада: доцент кафедри історії та політичної теорії

Вчене звання: доцент

Вчений ступінь: кандидат історичних наук

Персональна сторінка:

<https://ipt.nmu.org.ua/ua/spivr/egorova.php>

Е-mail: yehorova.o.v@nmu.one

Кабінет: 1/63

1. Анотація до курсу

В курсі розглянуто історію формування уявлень про правову державу та громадянське суспільство. Надані ознаки правової держави, розглянуто структуру громадянського суспільства та моделі взаємин громадянського суспільства з державою. Під час практичних занять слухачі набувають навичок дослідження стану сформованості правової держави та громадянського суспільства у різних країнах та знайомляться зі світовими інформаційними ресурсами щодо аналізу аспектів правової держави та громадянського суспільства, використовуючи комплекси іншомовних джерел.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування компетентностей – знань, вмінь та навичок - у сфері проблематики правової держави та громадянського суспільства, дослідження сталості громадянського суспільства в різних країнах, аналізу становлення правової держави та громадянського суспільства в Україні та проведення порівняльного аналізу з використанням міжнародних аналітичних матеріалів.

Завдання курсу:

ознайомити здобувачів вищої освіти з перебігом розвитку ідей правової держави і громадянського суспільства, зі сучасними теоретичними засадами правової держави і громадянського суспільства

- ознайомити з історією становлення правової держави і громадянського суспільства як історичної реальності, з концептами соціальної держави і поліцейської держави;

- розглянути структуру громадянського суспільства, моделі взаємин громадянського суспільства з державою;

- навчити здобувачів вищої освіти досліджувати стан сформованості в країні правової держави і громадянського суспільства, використовуючи міжнародні та вітчизняні методики аналізу, консультувати політичних діячів щодо можливих напрямів діяльності політичних партій і громадських організацій задля покращення ефективності третього сектору.

3. Результати навчання:

- Знати історію розвитку ідей правової держави і громадянського суспільства, а також становлення правової держави і громадянського суспільства як історичної реальності. Знати теоретичні засади правової держави і громадянського суспільства, концепти соціальної держави і поліцейської держави.

- Аналізувати структуру громадянського суспільства, моделі взаємин громадянського суспільства з державою.

- Досліджувати стан сформованості в окремій країні правової держави і громадянського суспільства, використовуючи міжнародні та вітчизняні методики аналізу, консультувати політичних діячів щодо можливих напрямів

діяльності політичних партій і громадських організацій задля покращення ефективності третього сектору.

– Фахово обговорювати у академічній, науковій аудиторіях, а також доступно пояснювати свої думки у не підготовленому середовищі щодо різних аспектів проблематики правової держави і громадянського суспільства

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ЛЕКЦІЇ	60
1. Правова держава та її основні ознаки	8
1.1. Поняття правової держави, її основні ознаки	
1.2. Зв'язок правової держави і громадянського суспільства	
2. Генезис поняття правової держави	8
2.1. Зародження поглядів про правову державу в Стародавні часи	
2.2. Ідеї правової держави в античному світі	
2.3. Християнство в пошуках нової моделі життєустрою	
2.4. Основні напрями філософської думки в Новий час	
2.5. Уявлення про права людини в країнах Європи	
3. Поняття прав людини. Класифікація основних прав людини	4
3.1. Тенденції розвитку прав людини в сучасному світі	
4. Становлення правової держави в Україні	
5. Соціальна держава та її ознаки	2
6. Теорія поліцейської держави	2
7. Еволюція концепту громадянського суспільства	10
7.1. Концепт громадянського суспільства в сучасних теоріях	
7.2. Поняття і структура громадянського суспільства	
8. Передумови становлення громадянського суспільства в Україні	16
8.1. Історія становлення громадянського суспільства в Україні	
8.2. Формування багатопартійної системи в Україні	
8.3. Економічний базис громадянського суспільства	
8.4. Соціальна сфера громадянського суспільства	
9. Розвиток взаємодії держави і громадянського суспільства	10
10. Громадянське суспільство як чинник політичного життя в умовах війни	
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
1. Поняття правової держави, її основні ознаки	
2. Історія становлення ідеї правової держави	
3. Поняття громадянського суспільства та його структура	
4. Соціальна держава. Теорія поліцейської держави	

Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
5. Формування правової держави в Україні	
6. Становлення громадянського суспільства в Україні	
7. Стан сталості громадянського суспільства в країнах Західної Європи	
8. Стан сталості громадянського суспільства в країнах Центральної та Східної Європи	
9. Динаміка змін сталості громадянського суспільства в Україні	
10. Євроінтеграційний вектор розвитку громадянського суспільства в Україні: виклики та перспективи повоєнного часу	
Разом	120

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за два теоретичні модулі (кожен з них оцінюється максимально у 20 балів) та оцінок за виконання індивідуальних робіт (5 робіт сумарною оцінкою 60 балів).

Отримані бали за модульний контроль та індивідуальні завдання додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо)	Диференційований залік відбувається у формі письмового заліку, білети для підсумкового контролю включають 30 тестових теоретичних запитань, та два завдання.
-------------------------------------	--

здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Правильна відповідь на всі запитання тестової частини оцінюється у 60 балів. Правильна відповідь на завдання оцінюється у 40 балів. Максимальна кількість балів за екзамен: 100
Індивідуальні завдання	Включають характеристику аналітичних матеріалів з прав людини. Максимально оцінюються у 60 балів при своєчасному складанні, 30 балів при несвоєчасному складанні
Модульний контроль	Охоплює матеріали лекційного курсу. Містить тести та відкриті запитання. Максимально оцінюються у 40 балів (2 модулі×20 балів).

6.3. Критерії оцінювання елементів поточного та підсумкового контролю:

Критерії оцінювання **індивідуального завдання** включають:

- правильність і повнота виконання завдання (50%),
- вміння використовувати інформаційні ресурси для розв'язання задач (10 %),
- захист індивідуальної роботи (включає відповідь на контрольні запитання) (40%),
- правильне оформлення завдання та своєчасне його подання (зниження оцінки).

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту і бути зареєстровані на дистанційний курс «Правова держава і громадянське

суспільство» (<https://do.nmu.org.ua/>)

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Правова держава і громадянське суспільство» (<https://do.nmu.org.ua/>).

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або на форум дистанційного курсу.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти можуть додатково отримати до 10 балів за виконання додаткової самостійної роботи за курсом, наприклад виконання індивідуальних завдань за додатковою темою – завдання пропонуються викладачем, підготовка доповіді і участь у студентських наукових конференціях за темою курсу, підготовка методичних матеріалів і презентацій.

7.7. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Прогнозування та моделювання в соціальній сфері».

8. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Вовк П. Правова держава: вітчизняні наукові підходи до змісту поняття. Юридичний вісник. 2020. № 1. С. 19-23. http://www.yurvisnyk.in.ua/v1_2020/3.pdf
2. Громадянське суспільство. Курс лекцій. Укладач Т. М. Борко. Миколаїв: МНАУ. 2023. 153 с.
3. Громадянське суспільство та правова держава: виклики сьогодення. Монографія. За заг. ред. О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Л. Ф. Купіної, В. І. Шакуна. Київ: Алерта, 2023. 304 с.
4. Іщук С. І. Сучасні концептуальні засади визначення поняття «громадянське суспільство» як політико-правової категорії. Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2022. № 2(22). С. 1-14. URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n2/20isippk.pdf>
5. Компас: посібник з освіти в області прав людини за участі молоді <http://www.coe.int/uk/web/compass/home>
6. Кононенко В. В., Лапшин С. А. Громадянське суспільство та держава: співвідношення у публічному управлінні. Державне управління: удосконалення і розвиток. 2020. №8. С. 1-7. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/8_2020/3.pdf
7. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Права людства. Монографія. Київ : Ваіте, 2020. 158 с.
9. Права людини у міжнародному праві : підручник / за заг. ред. канд. юрид. наук, доцента А. В. Войціховського; [Бакумов О. С., Варунц Л. Д., Войціховський А. В., Гудзь Т. І. та ін.]; передм. А. В. Войціховський. Харків : ООО «Планета- Принт», 2021. 404 с.

Додаткова

1. Антонович М.М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини: Теорія і практика. – К. Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 384 с.
2. Бойко О. Д., Горбатенко В. П., Денисюк С. Г., Зеленько Г. І., Коваленко А. О., Корнієнко А. О. Прикладна політологія: навч. посіб. / В.П. Горбатенко (ред.). — К. : Академія, 2008. — 472с.
3. Колодій А. М. Права людини і громадянина в Україні: Навч. посіб. / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. — К.: Юрінком Інтер, 2003.
4. Обушний М. Політологія: Довідник/ Микола Обушний, Анатолій Коваленко, Олег Ткач; За ред. Ми-коли Обушного; КНУ ім. Т. Г.Шевченка. - К.: Довіра, 2004. - 599 с.
5. Шляхтун П. Політологія: Теорія та історія політичної науки: Підручник для студентів вищих навчальних закладів/ Петро Шляхтун,; Ред. В. М. Куценко. - К.: Либ ідь, 2002. – 573 с.